

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

СУЧАСНА ФОТОЖУРНАЛІСТИКА. ЦИКЛ ВЛАСНИХ МАТЕРІАЛІВ

Студентки 2 курсу МЖ групи
СВО магістра
Галузі знань 06 Журналістика
Спеціальності 061 Журналістика
Тітової Олександри Андрівни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне
джерело

Науковий керівник: Шкляр В.І.,
професор, доктор філологічних наук

(підпис) (ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Члени комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2018 рік

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
1.1. Теоретична база.....	3
1.2. Обґрунтування проекту.....	7
1.3. Мета роботи.....	7
1.4. Джерела фактів.....	8
1.5. Технічні і програмні засоби.....	8
1.6. Сфера застосування.....	9
II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ФОТОАЛЬБОМУ.....	10
2.1. Структура.....	10
2.2. Зображення.....	10
2.3. Смысл.....	10
2.4. Специфіка аудиторії.....	11
III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	12
IV. ФОТОАЛЬБОМ ВЛАСНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	15
V. АННОТАЦІЯ.....	32

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Теоретична база

Фотографія стає все більш популярною та актуальною в сучасному світі. Її основною метою є фіксація подій, що відбуваються в навколишньому світі. Однак крім речового сенсу, вона несе ще безліч значень, таких як мистецтво, людські спогади, задокументовану реальність.

З розвитком Інтернету і соціальних мереж, людину важко вразити будь-яким знімком. Завдяки швидкому розвитку технічного прогресу процес зйомки відійшов на другий план, тепер головне – результат, і якщо він незадовільний, об'єкт можна з легкістю сфотографувати ще раз [8]. Тому журналістам доводиться шукати нові об'єкти для того, аби вразити глядача чи читача. Цим прийомом часто користуються «жовті» видання, працівники яких фотографують відомих людей у різних ситуаціях, адже їм потрібен скандал. А він є одним із критеріїв сенсаційності матеріалу. Але в сучасній фотожурналістиці є ілюстрації, які створені для того, щоб здивувати свого глядача, показати йому важливу інформацію. Варто зазначити, що об'єкт у фотожурналістиці завжди конкретний. Своє завдання фотокореспондент бачить у тому, щоб віднайти в дійсності і запам'ятовувати конкретні прояви передового досвіду, а також недоліки в різних сферах суспільної практики [4].

Фотографією користуються майже всюди: своє місце вона знаходить в науковій, побутовій та мистецьких сферах. Але в кожній із них існують певні правила, які певною мірою накладають відбиток на фотографію [4]. Так, наприклад, для наукової фотографії характерно протокольне-натуралістичне відображення, для художньої – образне, в журналістській – в залежності від конкретного творчого завдання виразний діапазон сягає від протокового до образного відображення дійсності.

Запроваджувачем терміну «фотожурналістика» вважають К.Едома, який викладав у школі журналістики в університеті Міссурі. Саме він організував

перший гурток фотожурналістики у 1946 році. Також деканом школи фотожурналістики вважають Ф. Мотта.

Фотожурналістика – це особлива форма журналістики, о використовує фотографію в якості основного засобу вираження. Таке визначення дають тлумачні словники [3, с. 21].

За словами В. Воронова, фотожурналістика постає як духовно-практична діяльність. Мета творчості фоторепортерів – візуальними засобами розкрити соціально-політичний зміст фактів і подій сучасного суспільного життя [4].

Порівнюючи фотожурналістику зі спорідненими жанрами фотомистецтва (документальна, вулична, портретна фотографії), можна сказати, що вона має ряд відмінностей: час, об'єктивність та розповідність. Для світлин важливим є хронологічний контекст розвитку подій. Окрім того, увага приділяється ситуаціям, в котрих проходить зйомка, адже вони є запорукою правдивих фотографій, які точно відтворюють зафіксовані події. У поєднанні з іншими елементами новин світлини інформують та надають аудиторії уявлення про суть подій. Журналістам, що працюють в жанрі фото, необхідно швидко приймати рішення, робити певні дії, а також переносити спеціальне обладнання в тих самих умовах, що й учасники подій, що відбуваються навколо. А це можуть бути й надзвичайні події, такі як пожежа, вуличні заворушення, війна чи перестрілки. Ризики в таких ситуаціях однакові [9, с. 156].

Для створення твору фотожурналістики також необхідна наявність об'єкта і суб'єкта. Ця частина ЗМІ може розкривати будь-який соціальний фактаж, тому можна говорити про те, що суспільство і навколишній світ – її головні об'єкти. Камера відображає світ таким, яким його бачить автор [4].

Фотожурналістика пройшла довгий шлях розвитку. Батьківщиною фотографії як такої вважають Францію, оскільки француз Нісофер Ньєпс у 1826 році зробив першу в світі фотографію, яку назвав «вид із вікна», яка, на жаль, не збереглася до нашого часу. У 1839 році французька академія офіційно оприлюднила та опублікувала зображення на мідній пластині, покритій шаром йодистого срібла. Так стало відоме ім'я винахідника Жака Дагера. Його знімок

вважався «цікавою дрібничкою», яку сприймали як розвагу для вельмож. Фото не було документальним та не несло інформаційного чи смислового наповнення. На розвиток фотографії значно впливали суспільні потреби, а виникнення газетних видань сприяло появі одного із жанрів фотожурналістики – репортажу [1, с 27-31].

Актуальні зміни, а саме поява якісних світлин у фотожурналістиці, відбулися під час Другої світової війни. Вона стимулювала появу на ринку нових швидких і компактних камер зі східних країн (Японія), європейських держав та Сполучених штатів Америки. Розвивається жанр фоторепортажу, який починає наближатися до документалістики [1, с. 69].

Сучасний фотознімок дає можливість читачеві самостійно аналізувати, робити висновки, осмислити події, та привертає увагу людини до друкованої інформації. Часто він є рівноправним із текстом. За дослідженням академіка С. Вавілова, за допомогою зору людина отримує 60-80% усієї інформації [5, с. 36].

Український дослідник Ю. Шаповал розглядає фотографію як складну структуру, виділяючи прикладну фотографію, художню публіцистику, фотоінформацію. У розумінні дослідника, прикладна фотографія – це та, яка не ставить за мету мистецьке засвоєння дійсності, а відіграє роль допоміжного засобу в процесі пізнання [12].

О.Колосов визначає три складові, що характеризують професійну журналістську фотографію: документальність, достовірність, інформативність. [6].

Документальність означає, що журналіст отримує зображення реального часу, зберігає в архіві чи публікує без змін. Достовірність передбачає однозначність світлин, котру автор повинен створити так, щоб виключити можливість хибного сприйняття. Функція інформативності – нести об'єктивну інформацію, оминаючи суперечливі моменти щодо документальності.

Систематика сучасної фотожурналістики, яку пропонують різні автори, дуже розгалужена. проте, штучне вичленовування нових жанрів із основних публіцистичних і художніх не додає ясності.

О. Колосов пише, що історично склалося три канонічних жанри: фотоінформація, фотопортрет, фоторепортаж. До фотопубліцистичних відносять фотоетюд, фотопродукцію та фоторекламу. До непубліцистичних жанрів належать фоторубрика, фотозаставка та фотоанонс [6].

На думку М.Максимовича, канонічні жанри практично зникли зі шпальт періодичних видань. Тому варто розглядати лише новинарну, репортажну та частково документальну фотографію. Сучасна цифрова техніка спросила завдання фотографів, що працюють у новинних жанрах (щоденна зйомка подій), адже можна отримати більшу кількість світлин та їх легше підготувати до друку [7].

П. Холланд зазначає, що у сучасну епоху цифрових технологій фотожанри у періодичних виданнях часто накладаються один на одного, а тому їх важко виділити в чистому вигляді [11].

Нам хотілося б загострити увагу на жанрі фоторепортажу. Цього призначення – розповісти певну історію за допомогою певної кількості світлин. Так як це майже розповідь, то у репортажі має бути початок, розвиток події та кінцівка. Хороший репортаж повинен викликати емоції у глядача, примусити уявити розширену картину зображеної дійсності. Фоторепортаж має бути стислим та включати у себе від 5 до 10 фотографій. Їх важко відібрати, адже фотограф робить багато світлин з однієї події [2, с.45].

У фоторепортажі повинна бути однорідна стилістика. Якщо буде використовуватись чорно-біла чи монохромна світлина, всі інші фото повинні бути такими ж. Деколи використовується поєднання кадрів, але такий метод використовується рідко: він має бути обґрунтованим концепцією репортажу.

Одним із ключових елементів фоторепортажу є вибір планів та орієнтації зйомки. Кількість горизонтальних та вертикальних кадрів, плани (крупні, середні та загальні) варто продумувати наперед [10, с. 144].

Окремим жанром у фотожурналістиці є фотоілюстрація. До цієї групи зараховують фото, які можуть підсилити текстову частину, показують людей у певних ситуаціях, природу, архітектуру, інтер'єри тощо.

1.2 Обґрунтування

Фотожурналістика є важливою складовою сучасної журналістики, адже глядач у швидкому темпі життя прагне активно сприймати та розуміти якісну, правдиву та достовірну інформацію, яка не потребує додаткових зусиль для запам'ятовування. Мимовільно гортаючи сторінки періодичного видання, дуже легко запам'ятати візуальну інформацію.

Наразі у виданнях широко використовуються зображальні матеріали, які відіграють роль не лише естетичної прикраси, а також є документальним свідченням дійсності, що підтверджує правдивість інформації.

Світлини можуть використовуватись як самостійний матеріал, що розкриває певну тему, або як додатковий матеріал до текстової частини для підсилення інформації.

Фотографії у періодичних виданнях є важливими елементами дизайну. Вони – перше, що зацікавлює потенційного читача. Використання газетою чи журналом світлин в різних жанрах надає різноманітність кожному матеріалу в одному і тому ж номері.

Окрім теоретичного осмислення функцій сучасної фотожурналістики, варто зазначити про необхідність створення наочного матеріалу, який може допомогти у презентації практичної роботи журналіста. Створення творчого альбому власних матеріалів є доцільним як підсумок роботи за час навчання та демонстрація оволодіння професійними навичками фотожурналіста. Матеріал може бути використаний для демонстрації та аналізу сучасного відображення журналістами фактів за допомогою світлин.

1.3. Мета

Продемонструвати володіння теоретичними та практичними навичками фотожурналіста, вміння використовувати жанри фотожурналістики на прикладі власного творчого доробку: створити авторський альбом фотографій. Показати рівень освоєння технічних засобів (фотоапарат, професійні програми), необхідних для створення фотопродукту.

1.4. Джерела фактів

Для створення фотографій було переглянуто такі джерела: фотохостинги Flickr, Despositphotos, вінницький інформаційний портал «ВежА», інформаційні сайти «Моя Вінниця», «20 хвилин», «Вінниця.ОК».

Місця зйомок було визначено за допомогою методу спостереження, усі світлини створені за власної ініціативи для практичної реалізації теоретичного матеріалу, здобутого під час навчання.

1.5. Технічні і програмні засоби

Під час підготовки власного доробку матеріалів було використано різні технічні та програмні засоби.

Для практичної роботи було використано цифровий однооб'єктивний дзеркальний фотоапарат компанії Nikon, модель D3000, з дозволом матриці 10,2 мегапікселів. Його перевага – мала вага апарату, що дає можливість активно ним користуватися під час зйомок репортажу: руки не втомлюються, вага не сильно впливає на загальне самопочуття. Камера має великий дисплей, що дозволяє зручно переглядати знімки та хорошу ергономіку – ніяких зайвих кнопок, все просто у використанні.

Із розвитком технічного прогресу, журналістам достатньо мати смартфон із потужною фотокамерою, аби робити якісні знімки, не гірші за фото професійних камер, тому, особливістю роботи є використання такої техніки: телефон Honor 9 lite із 13-мегапіксельною камерою та смартфон Samsung Galaxy S5 із 16-мегапіксельною камерою. Їх невеликі розміри, компактність додають мобільності та легкості у роботі, адже «спіймати» потрібний момент значно легше, діставши телефон із карману та натиснувши відповідну кнопку. Проте для глянцевих видань такий спосіб зйомки не підходить, адже якість фотографій – посередня.

Для підготовки зображень до друку було використано таке програмне забезпечення: Adobe Photoshop CC 2015, Adobe Photoshop Lightroom версій 3.0-

5.0. Для зручності редагування зображення у професійних програмах, світлини із фотокамери були зняті в форматі RAW.

Після конвертації зображення у типографські формати, їх було підготовлено до друку.

Фотоальбом власних матеріалів було зверстано за допомогою програми Adobe InDesign CC.

1.6. Сфера застосування

Матеріал може бути застосований як індивідуальний творчий продукт у культурній та соціальній сферах журналістської творчості.

Альбом буде цікавий Вінницькому управлінню містобудування та архітектури міста, а також комунальним службам. Перші можуть взяти до уваги занедбані місця на світлинах і врахувати їх у майбутньому плані реконструкції, другі – мають шанс зрозуміти де необхідно навести лад на територіях, прибрати, пофарбувати і т.д.

Також створений альбом може бути використаний як наочний матеріал для демонстрації подачі зображальної журналістської інформації для аудиторії, як приклад для вивчення починаючим журналістам.

Робота була апробована у збірнику наукових статей.

О.Тітова. Цифрова маніпуляція у фотожурналістиці / О.Тітова // Журналістика й мистецтво слова: збірник наукових статей / Гол. ред. В. Каленич; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вип. 10. – Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2018. – С. 235-241.

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ФОТОАЛЬБОМУ ВЛАСНИХ МАТЕРІАЛІВ

2.1 Структура фотоальбому

Альбом складається з сорока дев'яти повнокольорових розворотів. Передбачає 5 розділів, назва яких відповідає географічному положенню районів міста Вінниця – «Захід», «Північ», «Центр», «Схід», «Південь».

Кожен розділ відокремлений розворотом із зображенням карти району, на якій чорними точками позначені місця зйомки. Кожна фотографія підписана. Всього в творчій роботі розміщено 166 фотографій міста Вінниці. Використано двосторонній друк.

Основний матеріальний блок альбому виконаний на крейдованому папері, щільністю 130 г/м із глянцевою ламінацією. Обкладинка тверда. Зображення на обкладинці – одна із фотографій проекту, що не використовується в подальшому в альбомі. Формат альбому – В4 (250×353).

Для друку використано кольорову модель «RGB».

2.2. Зображення

У фотоальбомі власних матеріалів використано фотографії журналістського спрямування, які були створені за допомогою методу спостереження для інформування глядача або читача. Основний масив поданих світлин виконані у жанрах фоторепортажу та фотоінформації. Для подачі інформації використано різноплановість (загальні, середні, крупні плани). Фото є кольоровими. Співвідношення сторін різне, в залежності від розташування та розвороті.

2.3. Смысл

Тема фотопроєкту – «Нерозчесана Вінниця». Такий вибір обґрунтований тим, що місто Вінниця наразі є одним із найкомфортнішим в Україні (за версією журналу «Фокус»). Його проголошують «європейським» та сучасним, розвивають туристичний потенціал. Проте його інша сторона – та, яку знають

лише містяни – прихована від очей українського жителя. Наше завдання – показати його таким, яке воно є насправді та таким чином, можливо, звернути увагу на недоліки місцевих архітектурних моментів.

Альбом складається із 5 розділів, відповідно до географічного положення районів Вінниці. Кожен із них (районів) має певні недоліки, зокрема старі будинки на центральних вулицях, брудні та засмічені тротуари тощо – все це додає неохайності місту, що справляє негативне враження як на вінничан, так і на гостей. Ми намагалися фіксувати не тільки архітектуру, а й людей у цих умовах, деякі із світлин демонструють ставлення містян до оточуючих, невихованість та культурну недбалість.

Такий фотопроєкт може слугувати поштовхом для місцевої влади або громад вирішити питання зовнішнього облаштування міста хоча б на центральних вулицях, адже вдосконалюючи Вінницю новими торговими центрами, офісами, житловими комплексами тощо, часто забувають про старі будівлі, які також потребують оновлення та осучаснення.

На нашу думку, дух міста залежить не тільки від оформлення місцевості, а й від самих жителів. Світлини із фотоальбому дають шанс містянам задуматись над поведінкою у соціумі, своїми манерами та ставленням до оточуючого.

Світлини у фотоальбому інформаційні, мають на меті інформувати читача або глядача. Кожна світлина має свою унікальну інформацію, яка передана зображальними засобами.

2.4. Специфіка аудиторії

Фотоальбом розрахований на широку аудиторію. Як творчий доробок він буде цікавим для вінничан, які можуть побачити своє місто з іншого ракурсу. Цікавим він буде для тих, хто живе на сфотографованих територіях, аби вони навели лад у себе на прибудинкових територіях.

Як матеріал для аналізу, альбом може застосовуватися для вивчення сучасної фотожурналістики студентами, які бажають опанувати відповідну

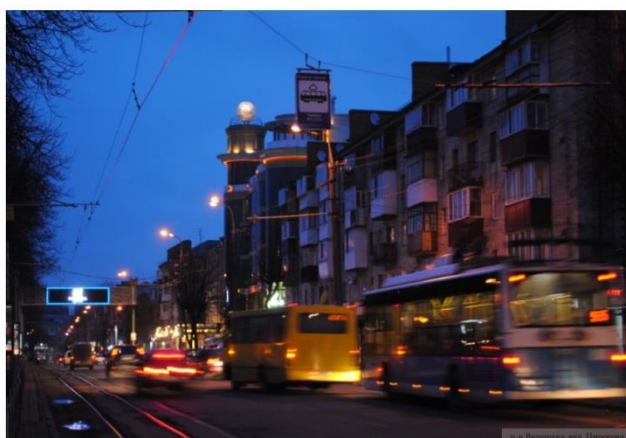
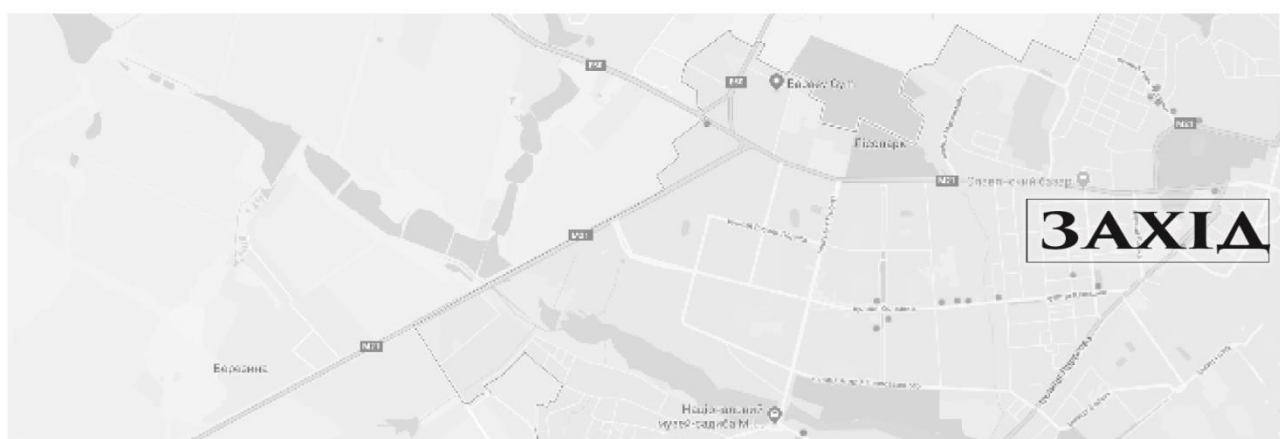
дисципліну. Також доробок можуть використовувати викладачі «Фотожурналістики» для ілюстрування теоретичного матеріалу.

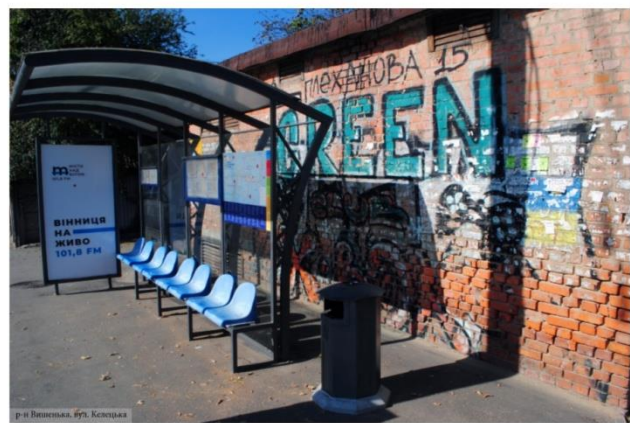
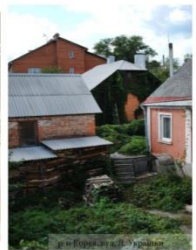
III. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

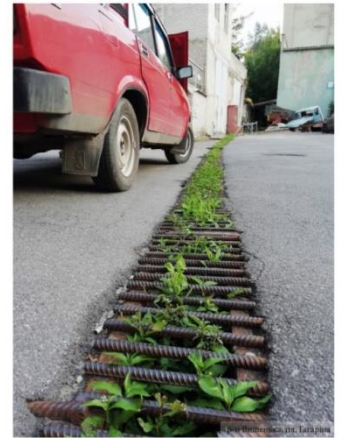
1. Бажак К. Історія фотографії. Виникнення зображення: Пер. з франц. А. Кавтаскина/ К. Бажак. – М.:Астрель, 2006. – 159 с.
2. Березин В. Фотожурналистика/ В. Березин. –М.: ХОРС-2, 2004. – 239 с.
3. Бояров П. Фотография. Энциклопедический справочник/ П. Бояров. – Мінськ, 1992. – 399 с.
4. Ворон Н. Жанры фотожурналистики /Н.Ворон. – М.: Факультет журналистики, 2012. – 145 с.
5. Горевалов С. Фотожурналистика в системі засобів масової комунікації: єдність слова та зображення: навч. посіб./ С. Горевалов, Н. Зикун, С. Стародуб. – К.: КиМУ, 2010. – 132 с.
6. Колосов а. Новый взгляд на жанры фотожурналистики// Relga. Научно-культурологический журнал. – 2007. – №8. – С. 35-37.
7. Максимович М. Фотоілюстрація в газеті: критерії, тенденції, перспективи/ М. Максимович// Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – Випуск 26. – С.168-173.
8. Савчук, В.В. Филоофия фотографии /В.Савчук. – Спб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та 2005. – 256 с.
9. Стигнеев В. Мир фотографии/ В.Стигнеев, А. Липков. – М.:Планета, 1998. –329 с.
10. Федосеев И. Фотожурналистика. Учебный курс/ И. Федосеев. – М.: Март, – 208 с.
11. Холланд П. Фотожурналистика. «Прямое обращение к взгляду?». Фотография и пресса/ П. Холланд// Медиа. Введение: Учебник для студентов вузов, обучающимся по гуманитарно-социальным специальностям и специальностям «Связи с общественностью» и «Реклама»/ под ред. А. Бриггза, П.Кобли/ пер. с англ. Ю.Никуличева. – М., 2005. – 209 с.

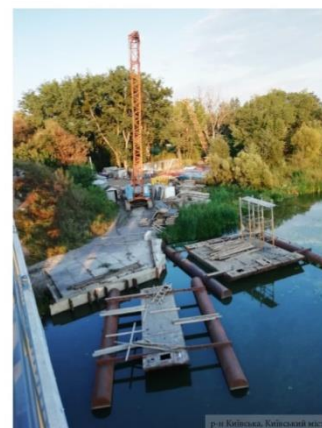
12. Шаповал Ю. Фотожурналістика: навч. посіб./ Ю. Шаповал. – Рівне: Волинські обереги, 2007. – 76 с.

IV. ФОТОАЛЬБОМ ВЛАСНИХ МАТЕРІАЛІВ

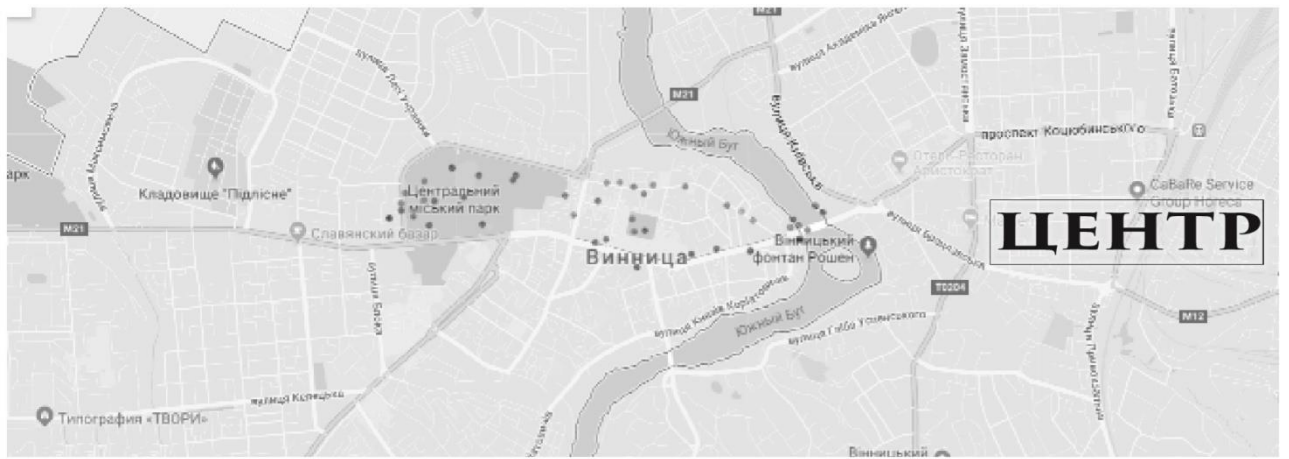

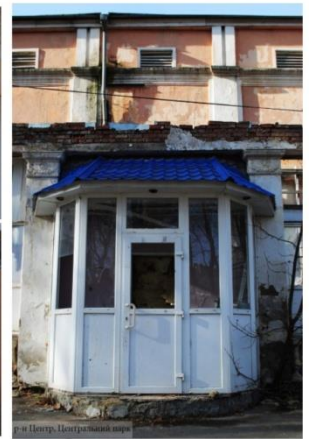

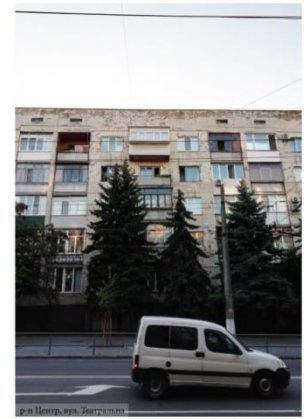

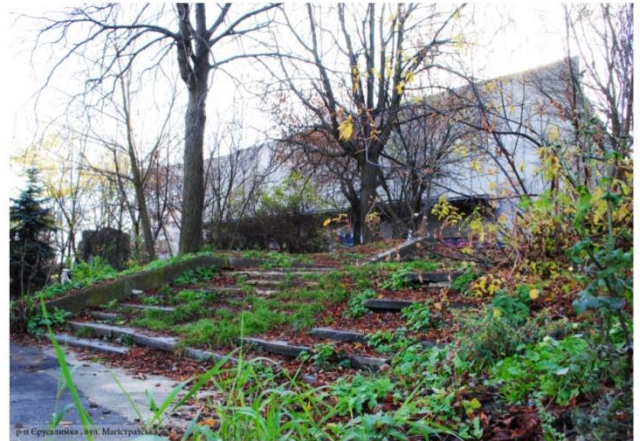

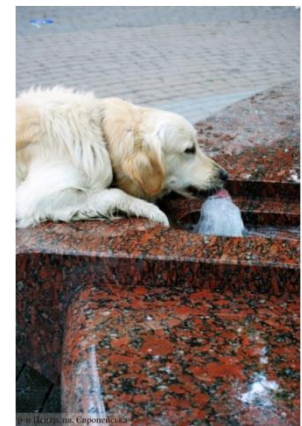

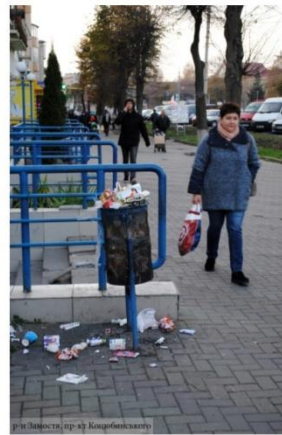
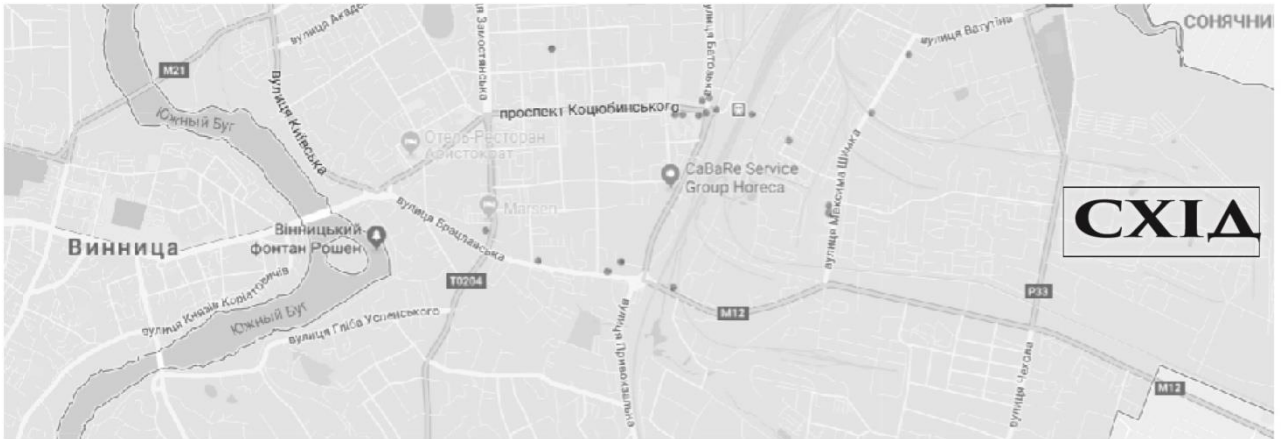

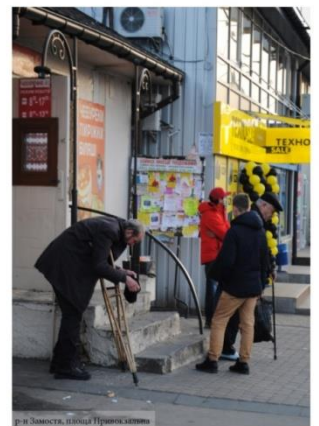

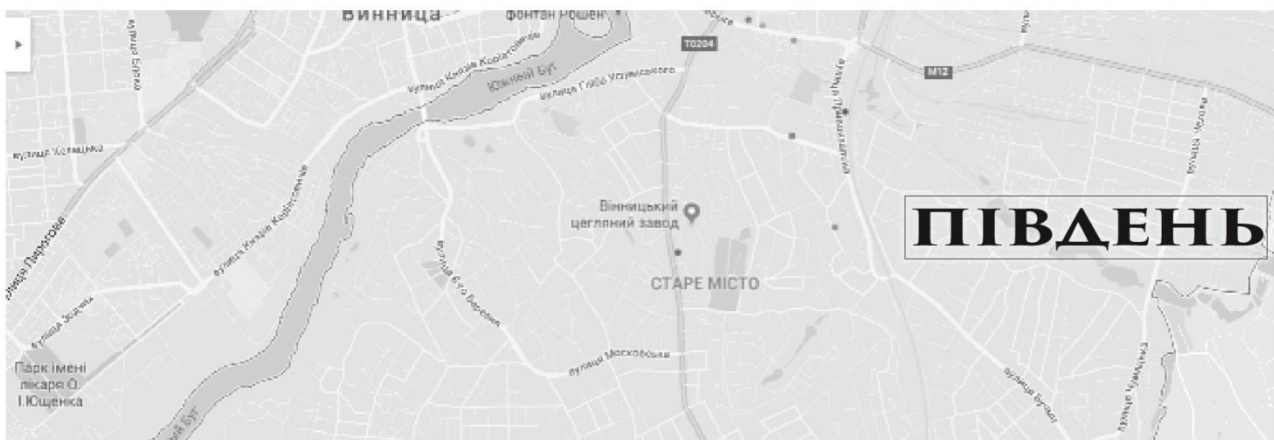

V. АННОТАЦІЯ

Тема магістерської роботи: «Сучасні жанри журналістики. Цикл власних матеріалів» (творчий захист).

Автор: Тітова Олександра, студентка факультету філології та журналістики імені М. Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського.

Ключові слова: фотожурналістика, фоторепортаж, проекту, альбом, документалістика, місто.

Магістерська робота викладена на 38 аркушах, включає пояснювальну записку, пояснення специфікації альбому власних матеріалів, скріншоти електронної версії альбому, і CD-диск.

Метою роботи є продемонструвати володіння теоретичним і практичними навичками фотожурналіста, вміння використовувати жанри фотожурналістики на прикладі власного творчого проекту: створити авторський альбом фотографій. Показати рівень володіння технічними засобами, необхідних для створення фотожурналістських продуктів.

Тема фотопроєкту – «Нерозчесана Вінниця». Альбом складається з сорока дев'яти повнокольорових розворотів. Передбачає 5 розділів, назва яких відповідає географічному положенню районів міста Вінниця – «Захід», «Північ», «Центр», «Схід», «Південь».

Сучасність і актуальність даної роботи полягає в тому, що розроблено та видано альбом журналістських фотографій, який можна використовувати як самостійну журналістську одиницю, а також для вивчення специфіки фотожурналістики студентами.

ANNOTATION

Theme of master's work is "Modern genres of journalism. The cycle of own materials".

The author is Oleksandra Titova, student of the Faculty of Philology and Journalism named after M. Stelmakh of Vinnitsa State Pedagogical University named after M. Kotsyubinsky.

Keywords: photojournalism, photo essay, project, album, documentary, city.

The master's work is presented on 38 pages, includes an explanatory note, an explanation of the specification of the album's materials, screenshots of the electronic version of the album, and a CD.

The aim of the work is to demonstrate the knowledge of theoretical and practical skills of a photojournalism, the ability to use genres of photojournalism on the example of its own creative project: to create an photo album. Show the level of knowledge of the technical means necessary to create photojournalistic products.

The theme of the photo project is "Unpainted Vinnitsa". The album consists of forty-nine full-color turns. It provides for 5 sections, the name of which corresponds to the geographical location of the districts of the city of Vinnytsia - "West", "North", "Center", "East", "South".

The present and relevance of this work lies in the fact that an album of journalistic photographs was developed and published, which can be used as an independent journalistic unit, as well as for studying the specifics of photojournalism by students.